

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen készült az Európai Unió támogatásával. A tananyag elkészítését az EFOP-3.6.2-16-2017-00007 azonosító számú, Az intelligens, fenntartható és inkluzív társadalom fejlesztésének aspektusai: társadalmi, technológiai, innovációs hálózatok a foglalkoztatásban és a digitális gazdaságban című projekt támogatta. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap és Magyarország költségvetése társfinanszírozásában valósul meg.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

ADATVÉDELMI JOG A MUNKAERŐPIACON

6. OLVASÓLECKE –

AZ ÉRINTETTI JOGOSULTSÁGOK ÉS AZ ADATVÉDELMI FELÜGYELETI HATÓSÁG

dr. Lukács Adrienn

Olvasási idő: kb. 35 perc

Az olvasólecke három témakört tekint át: az érintetti jogosultságokat, a jogorvoslati lehetőségeket, valamint az adatvédelmi felügyeleti hatóságokra vonatkozó legfontosabb szabályokat. Az érintetti jogok szorosan kapcsolódnak az információs önrendelkezési joghoz, ugyanis ezek a jogosultságok biztosítják az érintett számára, hogy részt vehessen az adatkezelésben. Amennyiben az érintett személyes adatok védelméhez való joga sérült (akár az érintetti jogosultságok, akár az adatkezeléssel kapcsolatos egyéb jogosultságok), különféle jogorvoslati lehetőségeket vehet igénybe. A személyes adatok védelméhez való jog területén fontos szerepet látnak el a felügyeleti hatóságok, akiknek a tevékenységekre vonatkozó legfontosabb ismeretei szintén áttekintésre kerülnek.

AZ ÉRINTETTI JOGOSULTSÁGOK

Az érintetti jogok szorosan kapcsolódnak az információs önrendelkezési joghoz, ugyanis ezek a jogosultságok biztosítják az érintett számára, hogy részt vehessen az adatkezelésben. A GDPR 12-22. cikk szerint az érintettet az alábbi jogosultságok illetik meg:

tájékoztatáshoz való jog
hozzáféréshez való jog
adathordozhatósághoz való jog
helyesbítéshez való jog
törléshez való jog
adatkezelés korlátozásához való jog
tiltakozáshoz való jog
egyres jogosultságok az egyedi ügyekben az automatizált döntéshozatal során

A **tájékoztatáshoz való jog** (GDPR 12-14. cikk) szorosan kapcsolódik az átláthatóság elvéhez, ugyanis ez a jogosultság biztosítja, hogy az érintett tisztában legyen a személyes adatainak kezelésére vonatkozó részletekről. Egyrészt az érintettet megilleti az előzetes tájékoztatáshoz való jog, azaz még az *adatkezelés megkezdése előtt* tájékoztatni kell bizonyos tényezőkről, például az adatkezelés célja, jogalapja, érintetti jogok stb.

A **hozzáféréshez való jog** (GDPR 15. cikk) értelmében az érintettnek joga van arra, hogy tájékoztatást kérjen az adatkezelőtől a **már megkezdett adatkezelések** vonatkozásában. Ennek keretében tájékoztatást kérhet arról, hogy személyes adatait kezelik-e, illetve hozzáférhetővé kell tenni számára az adatkezelés legfőbb jellemzőire vonatkozó információt. Ide tartozik például az adatkezelés célja, a kezelt személyes adatok kategóriái, címzettek kategóriái, az adatok tárolására vonatkozó információ, stb.

A **helyesbítéshez való jog** (GDPR 16. cikk) értelmében az érintettnek joga van arra, hogy *amennyiben a róla kezelt adatok pontatlanok*, akkor kérje ezeknek a hiányos személyes adatoknak a **helyesbítését vagy kiegészítését**. Amennyiben tehát a munkáltató pontatlan személyes adatokat kezel, például hibás születési dátumot, a munkavállaló jogosult arra, hogy ezt helyesbítse.

AZ ÉRINTETTI JOGOSULTSÁGOK ÉS AZ ADATVÉDELMI FELÜGYELETI HATÓSÁG

Amennyiben a személyes adatok kezelése sértené a rendeletet, az érintett kérelmezheti ezen adatoknak a **törlését**, illetve, hogy azokat a továbbiakban ne kezeljék (GDPR 17. cikk). Ide tartozik például az az eset, amikor az érintett a korábban megadott hozzájárulását visszavonja, vagy ha az eredeti adatkezelés céljának tükrében arra már nincs szükség, vagy ha egyéb módon jogellenes a személyes adatoknak a kezelése. A GDPR megerősítette az úgynevezett **elfeledtetéshez való jogot** az online környezetben, mely először a 2014-es

[Google Spain ügyben](#) került elismerésre. Ez azt jelenti, hogy az adatkezelő nem pusztán törölni köteles a személyes adatot, hanem hogy a személyes adatot kezelő egyéb adatkezelőket is tájékoztatnia kell arról, hogy az érintett a személyes adatok vagy az azokra mutató linkek törlését kezdeményezte. Bizonyos feltételek megléte esetén az adatkezelő nemcsak törölni köteles ezeket a személyes adatokat, hanem köteles tájékoztatni az azt kezelő többi adatkezelőt, hogy az érintett kérelmezte a törlést. Ugyanakkor fontos leszögezni, hogy a törlés nem lehet korlátlan, azt összhangba kell hozni például a véleménynyilvánítás szabadságával, vagy a tudományos és történelmi kutatások miatti archiválás közérdekével.

Az érintettet megilleti az **adatkezelés korlátozásához való jog** (GDPR 18. cikk). Az adatkezelés korlátozására gyakorlatilag *átmeneti helyzetben* kerülhet sor, amennyiben az adatkezelési helyzet rendezése szükséges. Például ilyen esetkörbe tartozik, ha az érintett vitatja a személyes adatok pontosságát, ekkor korlátozzák az adatkezelést, amíg az adatkezelő ellenőrzi a személyes adatok pontosságát. A korlátozás alá eső személyes adatokat főszabály szerint csak tárolni lehet, egyéb adatkezelési műveletet csak kivételes esetben, például az érintett hozzájárulása alapján vagy fontos közérdekből lehet végezni.

Az **adatok hordozhatóságához való jog** (GDPR 18. cikk) a GDPR egyik újításai közé tartozik. Lényege az, hogy az érintettnek joga van ahhoz, hogy a rá vonatkozó kezelt adatokat megkapja tagolt, széles körben használt, géppel olvasható formátumban **és** hogy ezeket egy másik adatkezelőnek

PÉLDA

Az elfeledtetéshez való jognak való megfelelés érdekében a Google létrehozott egy **ürlapot**, amely lehetővé teszi a felhasználók számára, hogy kérelmezzék egy adott találat törését. Az elfeledtetéshez való jog első 5 évében a Google **3,2 millió** törlési kérelmet kapott.

PÉLDA

Példaként említhető a Facebook, amely lehetővé teszi a **tájékoztatáshoz való jog** és az **adathordozhatósághoz való jog** gyakorlását. A felhasználónak a beállításokat megnyitva, „a Facebook adataid” földre kattintva lehetősége nyílik arra, hogy a Facebook-tól igényelje a róla tárolt adatait, vagy azoknak a másolatát megkérje abból a célból, hogy azt a felhasználó más szolgáltatóhoz átvigye.

AZ ÉRINTETTI JOGOSULTSÁGOK ÉS AZ ADATVÉDELMI FELÜGYELETI HATÓSÁG

továbbítsa (abban az esetben, ha az adatkezelés jogalapja hozzájárulás vagy a szerződéses jogalap és az adatkezelés automatizált módon történik). Ebben az esetben nem pusztán egy másolat kiadásáról beszélünk, hanem a jogosultság kiterjed az adatoknak a továbbítására is.

Az érintett jogosult arra, hogy **tiltakozzon** az adatkezelés ellen (GDPR 19. cikk), abban az esetben, amikor az adatkezelő mérlegelési helyzetben van a jogalap kapcsán és az adatkezelés jogalapja vagy a közérdekű vagy közhatalmi jogosítvány gyakorlása, vagy az érdekmérlegelés jogalapja. Amennyiben az érintett tiltakozik, az adatkezelőnek bizonyítania kell, hogy az adatkezelés valóban indokolt és elsőbbséget élvez az érintett jogaival szemben.

PÉLDA

Az automatizált módon meghozott döntéshozatalra lehet példa, amikor a munkaerőfelvételi eljárásban a döntést, hogy melyik jelentkezőt vegyék fel, egy mesterséges intelligenciával rendelkező robot hozza meg. Svédországban már kifejlesztettek egy **Tengai** nevű robotot, ami mesterséges intelligenciával rendelkezik, és a felvételiztetőket segíti, sőt akár az állásinterjút is le tudja vezetni.

Ezen túlmenően külön nevesített jogosultságként az érintettet megilleti az a jog, hogy **tiltakozzon az egyedi ügyekben történő automatizált döntéshozatal ellen** (GDPR 22. cikk), ideértve a profilalkotást is. **Automatizált döntéshozatalról** abban az esetben beszélünk, amikor a személyes adatok kezelése emberi beavatkozás nélkül kizárólag technológiai eszközökkel történik. Ebben az esetben az érintettnek joga van arra, hogy kizárólag ilyen automatizált módon meghozott döntés hatálya ne terjedjen ki rá, ezért tiltakozhat az ilyenfajta adatkezelés ellen bizonyos esetekben.

JOGORVOSLAT ÉS SZANKCIÓK

Amennyiben az érintett úgy véli, hogy sérül a személyes adatok védelméhez való joga, különféle **jogorvoslati** lehetőségek állnak a rendelkezésére. Említést kell tenni különösen panasztételhez való jogról, a bírósági jogorvoslatról, a kártérítési felelősségről, az érintett képviseléről, valamint a szankciókról.

A **panasztételhez való jog** (GDPR 77. cikk) keretében amennyiben az érintett úgy véli, hogy a személyes adatainak a kezelése nem a GDPR-nak megfelelően történik, *panasszal fordulhat az adatvédelmi felügyeleti hatósághoz*. A panasz alapján a hatóságnak vizsgálatot kell lefolytatni, amelynek részletszabályait a tagállami jog rendezi. A **bírósági jogorvoslat** keretében (GDPR 78-79. cikk) az érintett bírósághoz is fordulhat, amennyiben úgy véli,

AZ ÉRINTETTI JOGOSULTSÁGOK ÉS AZ ADATVÉDELMI FELÜGYELETI HATÓSÁG

hogy jogsérelem következett be. Bírósághoz fordulhat többek között az adatkezelő és az adatfeldolgozó ellen, de bizonyos esetekben akár a felügyeleti hatóság ellen is. A **kártérítési felelősség** értelmében a GDPR 82. cikk rendelkezik arról, hogy amennyiben az érintettet kár éri a rendelet megsértése miatt, akkor kártérítésre jogosult; az adatkezelő, illetve az adatfeldolgozó felel a teljes kárért és tényleges megtérítésére kötelezhető.

Főszabály szerint az érintett személyesen érvényesítheti a különféle jogait ugyanakkor lehetősége nyílik arra is, hogy **képviselet** útján vegyen igénybe jogorvoslatot (GDPR 80. cikk). Egyrészt lehetőség van nonprofit jellegű szervezet vagy egyesület megbízására, másrészt pedig közérdekű igényérvényesítésre is van lehetőség,

Fontos szólni a **szankciókról**, ugyanis a GDPR 84. cikk rendelkezik arról, hogy a rendelkezéseinek megsértése esetén a felügyeleti adatvédelmi hatóság a különféle szankciókat alkalmazhat. Ezen szankciók közül különösen a **bírságról** kell szólni (GDPR 83. cikk), melynek kiszabható összegét jelentősen megnövelte a GDPR: legsúlyosabb esetben a **maximálisan kiszabható bírság összege akár 20 millió euró vagy a vállalkozás előző éves világszerte forgalmának 4% a is lehet.** A bírság mértékének meghatározásakor különféle szempontokat kell figyelembe venni, úgy mint, szándékos vagy gondatlan volt-e a jogsértés, volt-e korábban elkövetett jogsértés, együttműködött-e a hatósággal stb.

ÉRDEKESÉG

2019. január 21-én a francia adatvédelmi hatóság hatalmas összegű, 50 milliós (16 milliárd forintnak megfelelő) bírságot **szabott ki** a Google-re. Mindezt az érintett tájékoztatása, az adatkezelés jogszerűsége és az adatkezelési alapelvek követelményeinek megsértése miatt.

FELÜGYELETI HATÓSÁG

A GDPR 51. cikke elrendeli, hogy **valamennyi tagállamban** fel kell állítani egy vagy több független közhatalmi szervet (**felügyeleti hatóságot**), amik elősegítik a GDPR-nak az EU egész területén történő egységes alkalmazását. A felügyeleti hatóságok tevékenységük során **függetlenül** járnak el, külső befolyástól mentesek, utasítást nem fogadhatnak el. Hazánk felügyeleti hatósága a **NAIH**.

A felügyeleti hatóságok **feladatai** közé tartozik többek között (GDPR 57. cikk):

- a GDPR alkalmazásának nyomon követése és kikényszerítése;
- a nyilvánosság figyelmének a felkeltése és ismeretek terjesztése az adatvédelem terén;

AZ ÉRINTETTI JOGOSULTSÁGOK ÉS AZ ADATVÉDELMI FELÜGYELETI HATÓSÁG

- tanács nyújtása a nemzeti parlament, kormány, más intézmények és szervek számára az adatvédelemhez kötődő jogalkotási és közigazgatási intézkedésekkel összefüggésben;
- felhívni az adatkezelők és az adatfeldolgozók figyelmét a GDPR szerinti kötelezettségeikre;
- kérésükre tájékoztatni az érintetteket a jogaikról;
- együttműködni más felügyeleti hatóságokkal;
- kezelni a benyújtott panaszokat;
- vizsgálatot folytatni.

A felügyeleti hatóságok vizsgálati, korrekciós és engedélyezési és tanácsadási **hatáskörökkel** rendelkeznek. (GDPR 58. cikk)

A **vizsgálati hatáskör** keretében:

- tájékoztatást kérhet az adatkezelőtől vagy adatfeldolgozótól;
- adatvédelmi audit formájában vizsgálatot folytathat;
- elvégzi a tanúsítványok felülvizsgálatát;
- hozzáférést kap az adatkezelőtől vagy adatfeldolgozótól a feladatai elvégzéséhez szükséges minden információhoz;
- a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően hozzáférést kap az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó bármely helyiségéhez, adatkezeléshez használt eszközhöz és felszereléshez.

A **korrekciós hatáskör** keretében:

- figyelmezteti az adatkezelőt vagy az adatfeldolgozót, hogy egyes tervezett adatkezelési tevékenységei valószínűsíthetően sértik a GDPR rendelkezéseit;
- elmarasztalja az adatkezelőt vagy az adatfeldolgozót, ha adatkezelési tevékenysége megsértette a GDPR rendelkezéseit;
- utasítja az adatkezelőt vagy az adatfeldolgozót, hogy teljesítse az érintettnek a GDPR szerinti jogai gyakorlására vonatkozó kérelmét; illetve, hogy az adatkezelési műveleteit hozza összhangba a GDPR rendelkezéseivel;
- utasítja az adatkezelőt, hogy tájékoztassa az érintettet az adatvédelmi incidensről;
- átmenetileg vagy véglegesen korlátozza vagy megtiltja az adatkezelést;
- bizonyos esetekben elrendeli a személyes adatok helyesbítését, vagy törlését, illetve az adatkezelés korlátozását;
- visszavonja az ún. adatvédelmi tanúsítványt;
- közigazgatási bírságot szab ki;
- elrendeli a harmadik országbeli címzett vagy nemzetközi szervezet felé irányuló adatáramlás felfüggesztését.

AZ ÉRINTETTI JOGOSULTSÁGOK ÉS AZ ADATVÉDELMI FELÜGYELETI HATÓSÁG

Az **engedélyezési és tanácsadási hatáskör** keretében:

- tanácsot ad az adatkezelőnek az előzetes konzultációs eljárás keretében;
- saját kezdeményezésére vagy kérésre a személyes adatok védelmével kapcsolatos bármilyen kérdésben véleményt bocsát ki;
- bizonyos esetekben engedélyezi az adatkezelést, ha a tagállam joga azt előzetes engedélyhez köti;
- véleményezi és jóváhagyja a magatartási kódexek tervezetét;
- akkreditálja a tanúsító szervezeteket;
- tanúsítványokat állít ki és a jóváhagyja a tanúsítási szempontokat;
- elfogadja az ún. általános adatvédelmi kikötéseket; engedélyez szerződéses rendelkezéseket, közigazgatási megállapodásokat; jóváhagyja a kötelező erejű vállalati szabályokat.

NEMZETI ADATVÉDELMI ÉS INFORMÁCIÓSZABADSÁG HATÓSÁG

Hazánk adatvédelmi felügyeleti hatósága a **Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság** (NAIH). A [NAIH](#) egy autonóm államigazgatási szerv, 2012-ben kezdte meg működését. Székhelye Budapesten található. A NAIH élén az elnök áll. A NAIH működésére vonatkozó részletes szabályokat az **Infotv.** tartalmazza.

A NAIH egyrészt a **személyes adatok védelméhez való jog**, másrészt a **közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jog** érvényesülésének ellenőrzése és elősegítése a feladata. Továbbá a NAIH gyakorolja a GDPR-ban meghatározott feladat- és hatásköröket a Magyarország joghatósága alá tartozó jogalanyok tekintetében.

A NAIH különösen:

- **vizsgálatot** folytat (bejelentés alapján és hivatalból);
- **adatvédelmi hatósági eljárást** folytat (az érintett kérelmére és hivatalból);
- hivatalból **titokfelügyeleti hatósági eljárást** folytat;
- a közérdekű adatokkal és a közérdekből nyilvános adatokkal kapcsolatos jogsértéssel összefüggésben **bírósághoz fordulhat**;
- a más által indított **perbe beavatkozhat**;
- kérelemre **adatkezelési engedélyezési eljárást folytat**;

AZ ÉRINTETTI JOGOSULTSÁGOK ÉS AZ ADATVÉDELMI FELÜGYELETI HATÓSÁG

- ellátja különösen a **GDPR-ban** a tagállami felügyeleti hatóság részére **megállapított**, továbbá a törvényben meghatározott **egyéb feladatokat**.

Emellett a NAIH:

- **javaslatot** tehet a személyes adatok kezelését, valamint a közérdekű adatok és a közérdekből nyilvános adatok megismerését érintő jogszabályok megalkotására, illetve módosítására, véleményezi a feladatkörét érintő jogszabályok tervezetét;
- tevékenységéről minden évben március 31-éig **beszámolót** hoz nyilvánosságra és a beszámolót benyújtja az Országgyűlésnek;
- általános jelleggel vagy meghatározott adatkezelő részére **ajánlást** bocsát ki;
- **véleményezi** a közfeladatot ellátó szerv tevékenységével kapcsolatosan az e törvény szerint közzéteendő adatokra vonatkozó különös, illetve egyedi közzétételi listákat;
- törvényben meghatározott szervekkel vagy személyekkel együttműködve **képviselet** Magyarországot az Európai Unió közös adatvédelmi felügyelő testületeiben;
- megszervezi az **adatvédelmi tisztviselők konferenciáját**.

A NAIH dokumentumai közül különösen a [NAIH ajánlása a munkahelyen alkalmazott elektronikus megfigyelőrendszer alapvető követelményeiről](#), valamint a NAIH [tájékoztatója a munkahelyi adatkezelések alapvető követelményeiről](#) emelendő ki.

TANANYAG

- Péterfalvi Attila – Révész Balázs – Buzás Péter (szerk.): *Magyarázat a GDPR-ról*. Wolters Kluwer Hungary, Budapest, 2018, 305-328. pp.
- Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége és az Európa Tanács: *Európai adatvédelmi jogi kézikönyv 2018. évi kiadás*. Az Európai Unió Kiadó hivatala, Luxembourg, 2019. Elérhető: https://www.echr.coe.int/Documents/Handbook_data_protection_HUN.pdf 225-275. pp.

AJÁNLOTT IRODALOM/FORRÁSOK

- Jóri András – Soós Andrea Klára – Bártfai Zsolt – Hári Anita (szerk.): *A GDPR magyarzata*. HVG-ORAC, Budapest, 2018, 263-308. pp.
- NAIH STAR projekt: 3. témakör: *Az érintetti jogok és azok gyakorlása* Elérhető: https://naih.hu/files/3.-temakoer_Az-erintetti-jogok-es-azok-gyakorlása-STAR-projekt.pptx

AZ ÉRINTETTI JOGOSULTSÁGOK ÉS AZ ADATVÉDELMI FELÜGYELETI HATÓSÁG

- NAIH STAR projekt: 6. témakör – Az adatvédelmi hatóság. Elérhető: <https://naih.hu/files/6.-temakoer---Az-adatvedelmi-hatosag--STAR-projekt-.pptx>

ELLENŐRZŐ KÉRDÉSEK

1. Milyen érintetti jogosultságokról rendelkezik a GDPR?
2. Mit jelent a tájékoztatáshoz való jog?
3. Mit jelent a helyesbítéshez való jog?
4. Milyen jogorvoslati lehetőségei vannak az érintettnek?
5. Milyen szempontokat kell figyelembe venni a bírság kiszabásánál?
6. Milyen feladatai vannak a NAIH-nak?

FELADATOK

1. Keressen olyan esetet, ahol megvalósult az érintetti jogosultságok sérelme!
2. Keressen olyan eseteket, ahol az eljáró adatvédelmi felügyeleti hatóság több mint 10 millió eurós bírságot szabott ki! Ismertesse az ügy tényállását!
3. 2019-ben hány ügyet vizsgált meg a NAIH?